

Nota Sportbeleid 2010 - 2014

vastgesteld door raad d.d. 27 oktober 2009

*training en adviesbureau voor sport en vrije tijd
dhr. K. de Koning*

sector Burger en Bestuur

Inhoudsopgave

Voorwoord en inleiding

1. Inventarisatie.....	6
1.1 Rijksbeleid.....	6
1.2 Provinciaal Beleid.....	6
1.3 Gemeentelijk beleid.....	7
1.3.1 Inleiding.....	7
1.3.2 Het bestaande aanbod.....	7
1.3.3 De rol van de gemeente in het verleden.....	8
1.3.4 Resultaten van vier jaar 'Wad in Beweging'.....	9
2. Analyse.....	11
2.1 Inleiding.....	11
2.2 Sterke punten: veelzijdig aanbod en hoge accommodatiegraad.....	11
2.3 Zwakke punten: weinig animo én mogelijkheden tot vernieuwing bij sportaanbieders.....	11
2.4 Bedreigingen voor de sport op Terschelling.....	12
2.5 Kansen: Nieuwe sportvormen en sport als middel.....	12
2.6 Voorzet voor beleid: integraliteit.....	13
3. Visie.....	14
3.1 Inleiding.....	14
3.2 Visie op sport en bewegen.....	14
3.3 Rol van de gemeente.....	15
4. Algemene en concrete doelen.....	16
4.1 Kerntaken.....	16
4.2 Algemene doelstellingen.....	16
4.3 Concrete doelstellingen.....	17
5. Strategie.....	18
5.1 Kerntaken.....	18
5.2 Concrete doelstellingen vertaald naar doelgroepen.....	20
6. Planning, organisatie en financiën.....	23
6.1 Planning en evaluatie.....	23
6.2 Informatie & monitoring en communicatiestructuur.....	24
6.2.1 Informatie & monitoring.....	24
6.2.2 Communicatiestructuur.....	25
6.3 Organisatie.....	25
6.3.1. Randvoorwaarden.....	25
6.3.2. Formatieplaatsen.....	26
6.4 Financiële vertaling.....	26
6.4.1 Investerings.....	26
6.4.2 Mogelijke financieringsbronnen.....	27
7. Conclusies.....	28

Voorwoord

De vier Friese Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog besteden al enkele jaren nadrukkelijk aandacht aan de mogelijkheden meer samen te werken op het gebied van sport en bewegen. Vanaf 2004 is die samenwerking echt goed op gang gekomen. Met hulp van SPORT Fryslân en het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) én met belangrijke input van sportbestuurders, leerkrachten en welzijnswerkers kwam een gezamenlijk breedtesportproject van de grond: Wad in Beweging. Dankzij een Breedtesportimpulssubsidie van het Ministerie van VWS, een substantiële gemeentelijke financiële input én een bijdrage van het provinciale Sociaal Investerings Fonds (SIF) is vier jaar lang gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van het sport- en beweegaanbod.

De resultaten van vier jaar breedtesportbeleid en samenwerking zijn positief en hoopgevend en smaken naar meer. De gemeente Terschelling wil dan ook invulling geven aan de aan het begin van Wad in Beweging reeds uitgesproken wens dat het project als stimulans moest dienen voor de ontwikkeling van een structureel gemeentelijk sport- en beweegbeleid na 2009.

Deze eerste sport- en beweegnota van Terschelling is dus een logisch gevolg van de ontwikkelingen in de laatste jaren. Het uitzetten van een koers voor de komende jaren is echter niet de enige aanleiding voor de totstandkoming van de nota. Sport en bewegen heeft ook steeds meer verbanden met andere beleidsterreinen zoals jeugdzorg, welzijn en gezondheid. Sport en bewegen is dan ook allang niet meer alleen een doel op zich, maar wordt ook ingezet ter bestrijding van ongewenste zaken als criminaliteit, ziekte en eenzaamheid. Omschrijven van heldere doelen en plannen is dus een noodzaak om te komen tot een goede onderlinge afstemming en samenwerking. Om de functie van sport en bewegen optimaal in te kunnen zetten, moet gewerkt worden vanuit een integrale aanpak. De functie en rol van sport en bewegen op Terschelling zullen daarin nader bepaald moeten worden, net zoals de financiële consequenties die daaraan verbonden zijn. Maar sporten en bewegen moet natuurlijk ook vooral leuk zijn. Aan dit uitgangspunt hecht de gemeente veel waarde.

Een gemeentelijke sportnota veronderstelt een investering van twee kanten, van de sport en van de gemeente. De sport is hierbij bijna synoniem voor de sportverenigingen. Hoewel meerdere organisaties op een of andere wijze sport aanbieden, zijn het toch vooral de sportverenigingen die het beeld van het sportaanbod op Terschelling bepalen. De gemeente kan slechts de initiatieven van de sportverenigingen ondersteunen en faciliteren. Het uitvoeren van de sportnota kan eveneens alleen maar worden gerealiseerd door het collectief. Evenals in de teamsport komen topprestaties niet tot stand door individuele `hoogstandjes` hoe fraai soms ook uitgevoerd. Sport en sportbeleid hebben met elkaar gemeen dat pas resultaat kan worden geboekt als iedereen in het collectief zijn individuele rol speelt en verantwoordelijkheid neemt.

Het gaat in deze nota om een visie op hoofdlijnen en niet om een uitgewerkt actieplan. De nota vormt wél een basis voor de uitwerking van het beleid. Concrete acties moeten immers worden opgezet en uitgevoerd in samenwerking met betrokken organisaties en personen. De gemeente vindt sport primair zelforganiserend, maar ziet voor zichzelf een andere rol weggelegd dan de laatste jaren gebruikelijk is geweest. Niet alleen maar voorwaardenschepend en ondersteunend, maar ook meer en meer optredend als coördinator, stimulator en innovator. Want sport en bewegen vervult een belangrijke functie in de Terschellinger samenleving en kan mogelijk een rol spelen in de eilandmarketing.

Verderop in deze nota zal duidelijk worden welke waarde de gemeente aan sport en bewegen toekent en op welke wijze zij denkt tegemoet te kunnen komen aan de specifieke vraag vanuit de verenigingen en de burgers ten aanzien van sport en bewegen.

Inleiding

Het doel van het opstellen van een beleidsnota sport & bewegen, is het stellen van kaders en het op hoofdlijnen richting geven aan het sport- en beweegbeleid in de gemeente Terschelling. Op basis van de nota zal de koers voor het beleid en het stellen van prioriteiten worden aangegeven.

De beleidsnota sport & bewegen is onderverdeeld in verschillende hoofdstukken en laat zich als volgt lezen:

In hoofdstuk 1 'Inventarisatie' wordt het huidige beleid van het Rijk en de Provincie toegelicht. Daarnaast wordt er kort aandacht besteed aan het gemeentelijke beleid dat is vastgesteld in de beleidsbegroting 2009 en wordt een korte beschrijving gegeven van de huidige activiteiten die de gemeente ontplooit op het gebied van sport.

In hoofdstuk 2 'Analyse' is een sterkte- en zwakte -analyse gemaakt van het sport- en beweegbeleid in de gemeente Terschelling en worden de kansen en bedreigingen in beeld gebracht.

In hoofdstuk 3 'Visie' wordt de visie van de gemeente Terschelling op een aantal onderwerpen aan de orde gebracht. De nadruk wordt in deze visie gelegd op het maatschappelijke karakter van sport en bewegen en de relatie van sport & bewegen ten opzichte van andere beleidsterreinen, het doelgroepenbeleid, sportondersteuning en sportstimulering.

In hoofdstuk 4: 'Algemene en concrete doelen' worden de doelstellingen van de gemeente Terschelling opgesomd.

In hoofdstuk 5 'Strategie' wordt beschreven hoe de opgestelde doelen daadwerkelijk bereikt kunnen worden.

In hoofdstuk 6 is de planning van de uitvoering van de beleidsnota weergegeven. Ook wordt daarin aandacht besteed aan andere middelen, de organisatie en de financiering van het geheel.

1. Inventarisatie

Hoewel iedereen 'weet' wat met sport bedoeld wordt, is het lastig om hiervan een eensluidende definitie te geven. De term evolueert continu om nieuwe activiteiten die men als sport ervaart onder deze noemer te brengen. Sporten zijn meestal activiteiten gebaseerd op fysieke beweging gebruikmakend van karakteristieken als kracht, snelheid, behendigheid en denkvermogen.¹ Het gemeentelijke sportbeleid wordt afgeleid van het bestaande beleid van het Rijk en de Provincie. Hieronder worden dan ook de kernpunten van deze beleidsmakers opgesomd.

1.1 Rijksbeleid

Het ministerie van VWS heeft eind 2005 een nieuwe nota: "Tijd voor sport" – bewegen, meedoen, presteren geschreven. De drie hoofdthema's van deze nota zijn **Gezond door sport, Meedoen door sport en Sport aan de top**. Sport is een steeds belangrijker element in de maatschappij. Velen doen aan sport, zijn als vrijwilliger actief binnen een vereniging, of zijn toeschouwers bij sportactiviteiten.

Sport is aantrekkelijk en van waarde, het biedt spelplezier, motiveert om te presteren en combineert ontspanning met ontplooiing. Het zijn deze aan sport verbonden kwaliteiten die maken dat sport ook een grote maatschappelijke waarde heeft. Sport vormt, geeft richting en stimuleert. Sport bevordert een gezonde leefstijl, voorkomt ziekte, verhoogt de arbeidsproductiviteit en de leerprestaties. Het draagt bij aan integratie van specifieke groepen of individuen, het draagt bij aan sociale samenhang en geeft een zinvolle invulling aan vrije tijd.² Kortom het kabinet streeft naar het volgende:

Een sportieve samenleving waarin zowel veel aan sport wordt gedaan als van sport wordt genoten.

Daarbij zijn de volgende doelen gekozen:

- Mensen gaan sporten en bewegen voor hun gezondheid.
- Via de sport ontmoeten meer mensen elkaar en doen mee aan maatschappelijke activiteiten.
- Mensen gedragen zich sportief en respecteren (spel)regels.
- De topsport in Nederland wordt bevorderd als symbool voor ambitie, als bron van ontspanning en voor ons nationale imago in binnen- en buitenland.
- In een sportieve samenleving zoals het kabinet die nastreeft, doen meer mensen dan nu regelmatig aan sport, een leven lang sporten is daarbij het ideaal.

Een van de instrumenten waarmee het Rijk probeert vorm te geven aan haar beleid is de stimuleringsregeling Buurt Onderwijs Sport (BOS). Deze impuls heeft als doel, het aanpakken van achterstanden op het gebied van gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding en sport en bewegen bij jongeren tussen de 4 en 19 jaar.

1.2 Provinciaal Beleid

Begin 2006 is de provinciale sportnotitie 'Fryslân Beweegt' aangenomen. Hierin wordt het sportbeleid voor de periode 2006-2009 beschreven.

De centrale doelstelling van Fryslân Beweegt luidt: 'In samenwerking met alle sportaanbieders en met de gemeenten een zodanig netwerk van sportfaciliteiten opbouwen dat met continuering en extra inzet

---

¹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Sport>

² Nota Tijd voor Sport

op (de resultaten) van de breedtesportimpuls de kwaliteit en de mogelijkheden tot sport en de bewegingscultuur in onze provincie versterkt en verbeterd worden.'

De Provincie kiest voor een rol als intermediair tussen de verschillende spelers op het terrein van de sport. Het bevorderen van samenwerking en kwaliteitsverbetering van gemeentelijk sportbeleid en beleidsuitvoering wordt hierbij specifiek genoemd.

Fryslân Beweegt noemt als speerpunten:

- Breedtesportimpuls, het voortzetten van de coördinerende en begeleidende rol richting gemeenten.
- Stimuleren van sport en bewegen voor mensen met een beperking via het steunpunt Frysas.
- Het Kenniscentrum Sport voor het genereren van beleidsondersteunende informatie.
- Aandacht voor Friese sporten, provinciale sportevenementen en talentontwikkeling.

1.3 Gemeentelijk beleid

1.3.1 Inleiding

Met een inwonertal van circa 4.700 is Terschelling het Friese Waddeneiland met de meeste inwoners. Dichtbevolkt is het echter niet. Ongeveer de helft van de bevolking woont in het dorp West-Terschelling. Het toerisme speelt een belangrijke rol op het eiland: het is de belangrijkste pijler van de werkgelegenheid.

Het eiland heeft een breed en gevarieerd verenigingsleven en beschikt over verschillende binnen- en buitensportaccommodaties. Omgeven door water, is er volop de mogelijkheid watersporten als zwemmen in buitenwater, zeilen, kanoën, roeien, kitesurfen en windsurfen te beoefenen.

Terschelling staat ook bekend als 'paardeneiland' en er zijn dan ook veel ruiters- en menpaden. Bij paardenverhuurbedrijven kunnen paarden gehuurd worden. De natuurlijke omgeving wordt (voornamelijk in ongeorganiseerd verband) gebruikt voor sporten als wandelen, fietsen, hardlopen en nordic walking. Ook zijn er diverse toeristische bedrijven die outdooractiviteiten aanbieden.

Net als op de andere Waddeneilanden zijn de 'lijnen kort'. De inwoners kennen elkaar en er wordt veel onderling geregeld. Er is geen formeel overlegplatform in het kader van sport en bewegen en van georganiseerde samenwerking is momenteel dan ook maar in geringe mate sprake.

1.3.2 Het bestaande aanbod

Zoals al aangegeven: Terschelling beschikt over een breed en gevarieerd verenigingsleven en over verschillende binnen- en buitensportaccommodaties. Zo heeft West-Terschelling een sport/gymnastiekveld, een tenniscomplex, een dubbele gymzaal, een subtropisch zwembad, twee bij een hotel behorende ricochetbanen en twee particuliere bowlingbanen. In Hoorn is een oefenhoek en een (gras) voetbalveld, compleet met kleedkamers en kantine, een kaatsveld en een gymzaal.

Midsland heeft een natuur- en kunstgrasvoetbalveld met kleedkamers en kantine en een gymzaal.

Verder zijn er op het eiland ijsverenigingen actief en zijn er een aantal particuliere commerciële bedrijven die sportactiviteiten aanbieden. De ruitervereniging beschikt over een eigen accommodatie.

De kwaliteit van de accommodaties is redelijk tot goed, bovendien zijn ze goed verspreid over het eiland. De accommodaties hebben geen gemeentelijke beheerders, maar met de gebruikers worden in huurovereenkomsten heldere afspraken gemaakt over sleutelgebruik, tarieven en andere gebruiksvoorwaarden. Wèl draagt de Gemeente zorg voor het onderhoud van de gemeentelijke accommodaties.

Op het eiland kan een groot aantal sporten en bewegingsvormen beoefend worden. Zo kent het eiland in ieder geval verenigingen en stichtingen in de volgende sporten: badminton, boogschieten, bowlen, gymnastiek (inclusief aerobics en trampolinespringen), schaatsen, kaatsen, paardrijden, motorcross,

judo, surfen, tennis, roeien, zeilen, (veld- en zaal)voetbal, volleybal, basketbal (bij de gymnastiekvereniging) en hardlopen. Daarnaast worden wandeltochten en hardloopwedstrijden georganiseerd, biedt Vrouwen van Nu beweeglessen en organiseert de Stichting Jeugdwerk Terschelling sportmiddagen en zeillessen voor leerlingen van de groepen 6, 7 en 8. De ANBO organiseert dansen, gym en therapeutisch zwemmen voor ouderen en het zwembad biedt aquajoggen, discozwemmen en doelgroep-zwemactiviteiten aan.

De uitvoering van sport en bewegen wordt alleen op de scholen (vakleerkrachten) en bij commerciële aanbieders gedaan door professionals.

Verder draait de sport voornamelijk op vrijwilligers, die nauwelijks de mogelijkheid hebben tot deskundigheidsbevordering. De ligging van Terschelling is daar debet aan. De tijd en het geld dat een oversteek naar het vasteland kost, maken het bovendien ook lastig om deel te nemen aan competities en wedstrijden.

1.3.3 De rol van de gemeente in het verleden

In het verleden was de rol van de gemeente vooral voorwaardenscheppend. Ondersteuning kreeg vorm door indirecte subsidiëring via huurtarieven of door het om niet beschikbaar stellen van accommodaties voor incidentele activiteiten zoals demonstraties en schoolactiviteiten. De laatste jaren is stevig geïnvesteerd in de realisatie, het onderhoud en het beheer van de accommodaties maar vond nauwelijks sportstimulering plaats. Ambtelijke ondersteuning voor sportbeleid en bewegen was er dan ook nauwelijks en slechts op incidentele basis. Een streven naar integratie van sport en bewegen in andere beleidsterreinen was er wel, maar kwam nauwelijks van de grond. Incidenteel vond op ambtelijk niveau overleg plaats met sectoren als welzijn, planologie en onderwijs. Zo kreeg sport een plaatsje in het op te stellen vrijwilligersbeleid van welzijn.

In de beleidsbegroting 2009 wordt beoogd dat op een zorgvuldige wijze voorzieningen geboden worden en activiteiten mogelijk gemaakt worden voor burgers en toeristen op het gebied van sport. De daarbij geformuleerde subdoelstellingen luiden:

- Creëren van mogelijkheden voor gasten en inwoners van Terschelling om deel te kunnen nemen aan sportactiviteiten.
- Ondersteunen van activiteiten die tot sportbeoefening leiden.
- Optimaal benutten van de huidige kansen en mogelijkheden die op het eiland aanwezig zijn op het gebied van sport en bewegen. Tevens deze kansen koppelen aan het versterken van het huidige sportaanbod en het structureel inbedden van nieuwe activiteiten bij bestaande sportaanbieders.
- Via sport een bijdrage leveren aan de leefbaarheid.

Met deze doelen beoogt de gemeente een zo hoog mogelijke deelname aan sportactiviteiten te realiseren. Bovendien streeft ze ermee naar bredere maatschappelijke doelen zoals gezondheidsbevordering, het leveren van een bijdrage aan de sociale deelname aan de maatschappij en het komen tot toegespitst beleid op het gebied van sport, aansluitend bij de behoeften van de bevolking. De gemeente wil graag uitstralen dat zij op een efficiënte en effectieve wijze sportmogelijkheden faciliteert en dat zij zorgt voor een verantwoorde bijdrage aan de exploitatie van het zwembad.

Concreet willen de gemeente goede sportmogelijkheden faciliteren en activiteiten subsidiëren. Zo coördineert zij het zomerrecreatiewerk op sportcomplex Midsland en worden via tarievenbeleid laagdrempelig voorzieningen aangeboden aan de sportverenigingen op het eiland en aan andere aanbieders die een bijdrage nastreven aan maatschappelijke doelen.

1.3.4 Resultaten van vier jaar 'Wad in Beweging'

'Wad in Beweging' is een in 2004 gestart gezamenlijk breedtesportproject van de Friese Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Doelstelling van het project was het optimaal benutten van de huidige kansen die op de eilanden aanwezig zijn op het gebied van sport en bewegen zoals de infrastructuur en de wandel- en fietspaden. Bovendien werd gestreefd naar het versterken van het huidige aanbod en het structureel inbedden van nieuwe activiteiten bij bestaande sportaanbieders. Omdat de eilanden te maken hebben met dezelfde specifieke situatie, lag een samenwerking in dit traject voor de hand.

'Wad in beweging' kende een drietal speerpunten:

- Verenigingsondersteuning. Hierbij stond voorop het stimuleren van vrijwilligersbeleid en het verbreden en ondersteunen van sportaanbod. Streven was dat de meerderheid van de verenigingen beschikt over voldoende (gekwificeerd) kader en dat ze een gevarieerd aanbod hebben voor verschillende doelgroepen. Dat leverde de volgende resultaten op:

2005	<ul style="list-style-type: none"> • Themabijeenkomst sponsoring • Bijeenkomst sportbesturen over knelpunten • Informatieverstrekking wet- en regelgeving sport • Stimuleringsregeling kaderopleidingen
2006	<ul style="list-style-type: none"> • Cursus sportcoach • Themabijeenkomst Kanjers in de sport
2007	<ul style="list-style-type: none"> • Cursus sportcoach 2 • Cursus circulatievolleybal • Stimuleringsregeling kaderopleidingen • Deskundigheidsbevordering turnleidsters • Deskundigheidsbevordering volleybaltrainers
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Cursus E-pupillen trainer KNVB • Digitale ondersteuning sportverenigingen • Deskundigheidsbevordering volleybaltrainers

- Jeugd, Onderwijs en Sport, waarbij het enerzijds ging om het vergroten van de jeugdparticipatie van jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar. Anderzijds stond centraal het wegwerken van motorische achterstanden bij kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar zodat doorstroming naar reguliere sportbeoefening kan plaatsvinden. Dat leverde de volgende resultaten op:

2005	<ul style="list-style-type: none"> • Oprichting WhozNext team • Introductie 'pauzebeweegpakket' • Oriëntatie op Motorisch Remedial Teaching (MRT)
2006	<ul style="list-style-type: none"> • Start MRT-pilot • Uitvoering twee WhozNext team activiteiten
2007	<ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting MRT-pilot • Uitvoering twee WhozNext team activiteiten • Subsidieregeling basketbaltoernooi en skate safe activiteit
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Lessen streetdance • Voortzetting MRT-pilot • Voortzetting WhozNext team activiteiten

- Sportstimulering senioren/ouderen waarbij het doel was een structureel, binnen verenigingen ingebed, sportaanbod voor senioren te hebben waarvoor tevens voldoende kader is. Dat leverde de volgende resultaten op:

2005	• Voorbereiding sportstimuleringsplan 50 t/m 65 jaar
2006	• Fittest
	• Bewegimpuls: laagdrempelige kennismaking met diverse sporten
	• Folder sportaanbod
2007	• Werven van docenten senioren sport

De doelstellingen zijn deels gerealiseerd. Er zijn zeker positieve dingen bereikt, maar kijkend naar de aan het begin van 'Wad in Beweging' gestelde doelstellingen is ook duidelijk dat nog een aantal zaken aandacht en actie behoeft. Voorbeelden daarvan zijn:

- Campagnes ten behoeve van het werven en behouden van vrijwilligers (jongeren, senioren en ouders).
- Ondersteuning van verenigingen bij het opstellen en uitvoeren van vrijwilligersbeleid.
- Creëren van een vraaggericht, structureel en sporttakoverschrijdend scholingsaanbod voor bestuurders en technisch kader.
- Uitbreiding van themabijeenkomsten naar meer onderwerpen.
- Samenwerking zoeken, vinden en realiseren met opleidingsinstituten 'sport en bewegen' (CIOS/ ALO-stages).
- Versterken van samenwerking tussen de verschillende sport- en beweegaanbieders op het eiland.
- Tot stand brengen van digitale ondersteuningsmogelijkheden voor verenigingen (ledenadministratie, financiële huishouding, programma-implementatie, etc.).
- Ondersteuning van verenigingen ten aanzien van uitbreiding van verenigingsactiviteiten.
- Realiseren van een structureel en jaarlijks uit te voeren schoolsportprogramma.
- Jongerenparticipatie in het tot stand komen en uitvoeren van sport- en beweegactiviteiten op het eiland.
- 'Normen en waarden' bij sport en bewegen.
- Monitoring en concrete (cijfermatige) evaluatie van de uitvoering van sport- en beweegbeleid.

Over het algemeen is door het breedtesportproject Wad in Beweging de samenwerking en integrale aanpak op het eiland voor het eerst echt op gang gekomen. De gemeente wil het ingezette beleid dan ook graag voortzetten.

2. Analyse

2.1 Inleiding

De sportwereld is een dynamische wereld die voortdurend in ontwikkeling is. Ook op Terschelling hebben we daarmee te maken en zullen we rekening moeten houden met de consequenties van veranderende wensen en behoeften van sporters. In dit hoofdstuk wordt beknopt weergegeven hoe die ontwikkelingen kansrijk of juist bedreigend kunnen zijn voor het beleid van de gemeente. Ook wordt ingegaan op hoe we onze sterke punten kunnen benutten en welke aspecten we zullen moeten gaan versterken.

2.2 Sterke punten: veelzijdig aanbod en hoge accommodatiegraad

Sterk aan het sportaanbod op Terschelling is dat het breed en gevarieerd is. Er is een groot aantal verenigingen, aangevuld met particulier aanbod. Ook het aantal accommodaties is relatief groot, wat de bereikbaarheid goed maakt. De nieuwe accommodatie van Sportclub Terschelling in Midsland springt daarbij zeker in het oog. De zaalhuur voor verenigingen is verhoudingsgewijs laag, zodat de clubs ook de contributies voor hun leden aanvaardbaar kunnen houden. Positief is ook dat verenigingen een toenemend bewustzijn hebben voor het belang van sporttechnische en bestuurlijke deskundigheidsbevordering.

Participatie in het project Wad in Beweging heeft geleid tot betere, maar nog geen optimale ondersteuningsmogelijkheden. De lijnen tussen betrokken personen en organisaties zijn kort zodat dingen snel geregeld kunnen worden. De gemeente is coulant in het verlenen van faciliteiten voor vanuit de school georganiseerde activiteiten buiten de reguliere gymlessen om. Ook is gebleken dat betrokken en actieve vakleerkrachten een belangrijke bijdrage leveren aan de organisatie van buitenschoolse activiteiten in het kader van sportpromotie. Positief is ook dat er veel bedrijven op het eiland zijn die zich nauw verbonden voelen met de samenleving op Terschelling. Dat biedt in principe goede sponsorperspectieven, maar het is belangrijk dat er een goede afstemming is van sponsorverzoeken zodat deze bedrijven niet overvraagd worden.

Ten slotte biedt de natuurlijke omgeving van het eiland veel mogelijkheden tot bewegen en zijn de toeristische voorzieningen ook prima toegankelijk voor de eilandbewoners zelf.

2.3 Zwakke punten: weinig animo én mogelijkheden tot vernieuwing bij sportaanbieders

Tegenover die positieve aspecten staat ook een aantal aspecten dat een positieve toekomst juist in de weg staat. Het gebrek aan voldoende geschoold professioneel, sporttechnisch en bestuurlijk kader wreekt zich steeds vaker, zowel bij de sportverenigingen als in het (bewegings)onderwijs. Er zijn onvoldoende structurele mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering en het is steeds een kleine vaste kern van eilanders die de initiatieven neemt en het werk doet. De gestage verlenging van het toeristenseizoen speelt hierbij ook een rol. De ouder wordende bevolking vraagt speciale aandacht: de doorstroom van kennismakingsaanbod naar structureel aanbod is beperkt, het zijn juist de reeds actieven die doorgaan, terwijl de term sport bij de niet-actieven toch een drempel kan opwerpen. Het zijn aspecten die we ook zien op de andere eilanden en die voor een belangrijk deel veroorzaakt wordt doordat veel jongeren het eiland op jonge leeftijd verlaten om hun heil op het vasteland te gaan zoeken.

Het bestaande aanbod is uitgebreid, maar traditioneel van aard. Ondanks de animo en mogelijkheden voor bijvoorbeeld naschoolse sportstimuleringsactiviteiten is hier geen aanbod voor. Er heerst met andere woorden een bepaalde mate van terughoudendheid. Het zou goed zijn die met enige visie, durf en creativiteit om te buigen tot een actieve houding ten aanzien van de ontwikkeling van een

aanbod dat meer voldoet aan de toenemende diversiteit aan wensen, behoeften en mogelijkheden. Die behoeften van vrijwilligers, georganiseerde en ongeorganiseerde sporters moeten dan wel onderzocht en vastgelegd worden. Bovendien is een constructieve samenwerking gewenst tussen initiatiefnemers om te voorkomen dat iedereen in dezelfde vijver vist.

Het merendeel van de sportverenigingen is niet aangesloten bij landelijke sportbonden en kunnen daarom niet terugvallen op de expertise van deze bonden.

2.4 Bedreigingen voor de sport op Terschelling

We moeten helaas ook rekening houden met een aantal bedreigingen. Terschelling kent nou eenmaal een geïsoleerde ligging, waardoor bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering van technische leiding problematisch is. Vergrijzing en ontgroening zijn serieuze bedreigingen. Jongeren zijn vanaf de leeftijd van 15-16 jaar voor onderwijs aangewezen op het vasteland en komen vaak alleen in het weekend nog terug naar huis. De vergrijzing op het eiland is, net als elders in ons land, onmiskenbaar en de houding van jongeren ten opzichte van het leven op het eiland is ook niet zomaar te veranderen. Toerisme is als hoofdbron van inkomsten op het eiland erg belangrijk. Veel eilander jongeren hebben hierdoor al op vroege leeftijd een baantje. De sportbeoefening door jongeren ondervindt daar dan ook veel concurrentie van. Bovendien hebben jongeren tegenwoordig een ongekend aantal keuzemogelijkheden om hun geld aan uit te geven. Daar komt nog bij dat de motiverende en aansturende rol van de ouders langzamerhand door werk en verlenging van de toeristische seizoenen onder druk lijkt te komen staan.

Over het algemeen is er nog te weinig sprake van structurele samenwerking binnen de sport, ook niet met organisaties buiten de sport zoals het onderwijs, bedrijfsleven, welzijn en ouderenzorg- en gezondheidsorganisaties. Er is geen overlegplatform, hoewel tijdens het project Wad in Beweging wel een werkgroep is opgericht waarin verschillende partijen zijn vertegenwoordigd.

Zoals reeds aangegeven in paragraaf 2.2 (sterke punten), biedt de natuurlijke omgeving van het eiland veel mogelijkheden voor sporten en bewegen. De gebruikers van het gebied krijgen echter steeds meer te maken met Rijksbeleid waardoor de gebruiksmogelijkheden onder druk komen te staan (bijvoorbeeld Natura 2000 en Beheersplannen).

2.5 Kansen: Nieuwe sportvormen en sport als middel

Er zijn natuurlijk ook diverse ontwikkelingen waar we op in kunnen springen als gemeente en die juist de nodige kansen bieden.

Er is een duidelijke trend waarneembaar op het gebied van nieuwe sporten. Nordic walking, streetdance, jumpen en fitness. Er zijn diverse sporten denkbaar die ook in de vrije natuur en in vakantietijd beoefend en gedaan kunnen worden. Bovendien is Terschelling prima geschikt voor vele buitenactiviteiten zoals fietsen, wandelen, skeeleren, skiken, mountainbiken en gps-lopen. Het zijn activiteiten die nog nauwelijks gestimuleerd worden of waaraan in georganiseerd verband iets gedaan wordt. In steeds meer sporten ontstaan bovendien afgeleide vormen van de traditionele sporten. Deze nieuwe activiteiten als de zwemuurchallenge, circulatievolleybal, beachvolleybal, minihockey, pannavoetbal, speedminton en UVX (ultimate volley experience) voldoen aan de vraag van vooral jongeren naar een meer op hun behoeften afgestemd sportaanbod en worden in de vorm van clinics, toernooien en schoolsport aangeboden. Ook particuliere (toeristische) initiatieven lijken dit soort nieuwe sportvormen steeds meer te omarmen.

Een andere trend is het alsmaar groter wordende belang dat vanuit maatschappelijk perspectief aan sport wordt toegekend. De waarde van sport voor bijvoorbeeld integratie, de aanpak van overgewicht en het sociaal welbevinden van onder andere mensen met een beperking, jongeren en chronisch zieken wordt steeds meer onderkend. Er is dan ook een verschuiving waar te nemen van sportbeleid

naar beweegbeleid. Sport en bewegen heroverft steeds meer haar plek in het onderwijs, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) moet er zorg voor dragen dat iedereen kan meedoen in de maatschappij en de overheid stuurt meer en meer aan op ontwikkeling van integraal beleid. De in 2008 door de rijksoverheid in het leven geroepen regeling 'Impuls brede scholen, sport en cultuur', biedt mogelijkheden tot combinatiefuncties: functies die gedeeltelijk op school en gedeeltelijk binnen de sportverenigingen zouden kunnen worden uitgeoefend.

Het zijn ontwikkelingen die openingen bieden voor meer samenwerking tussen diverse partijen in de samenleving. Daarnaast is er een aantal toeristische bedrijven die open staan voor de organisatie van nieuwe activiteiten, is het hoopgevend dat ouderen steeds langer en intensiever sporten en biedt het overleg en de samenwerkingsintenties tussen de verschillende 'buurgemeentes' perspectief voor een verdere samenwerking in de toekomst.

2.6 Voorzet voor beleid: integraliteit

Al met al is er een aantal zaken dat zorgen baart, maar zijn er zeker ook aanknopingspunten voor een structureel efficiënt en effectief sport- en beweegbeleid. Niet investeren in sport, recreatie en sportief bewegen zal de aantrekkelijkheid van Terschelling als sportieve, recreatieve, natuurvriendelijke en culturele bestemming niet vergroten. En stilstand is zeker in dit geval achteruitgang. Wanneer we op de huidige voet verder gaan, krijgen we te maken met een aantal onomkeerbare ontwikkelingen. De eilanders zullen zich wel blijven inzetten en de bestuurders zullen wel doorgaan, maar de interesse in sommige sporten zal verder afnemen, veroorzaakt door het verouderde aanbod en de problematiek rondom kwaliteit en kwantiteit van kader.

We streven er naar dat meer kinderen én volwassenen (georganiseerd) gaan sporten zodat motorische en sociale ontwikkelingsachterstanden bij kinderen voorkomen worden, zodat de gezondheidstoestand van de Terschellinger bevolking verbetert. We zien echter dat de bereidheid om zich te binden aan een sportvereniging, alleen maar afneemt. Geen structurele verenigingsondersteuning en sportstimulering zal op den duur leiden tot minder sportdeelname en doet dus afbreuk aan de eerder in deze nota geformuleerde positieve aspecten van sportbeoefening voor de gemeenschap. De 'evenementen' zullen steeds meer het sportaanbod gaan bepalen waardoor het niet denkbeeldig is dat de sociale en opvoedende rol en functie van de sportvereniging afneemt.

Goede professionele leiding voor de jeugd is daarom nodig om de motivatie, inzet en participatie onder jongeren te behouden en te vergroten. Voor potentieel kader van buiten het eiland zal het aantrekkelijk gemaakt moeten worden om een baan in de sport op Terschelling te aanvaarden. Dat kan de sport niet alleen, daar hebben we andere sectoren voor nodig. Samenwerking met toerisme, waar veel werkgelegenheid is en waarvoor veel op vroege leeftijd vertrokken jongeren later terugkeren naar het eiland, is een voorwaarde. In die sector wordt juist veel vernieuwing nagestreefd, wat nodig is om de sport leuk te houden en talenten mogelijkheden tot doorstroming te bieden. Maar ook afstemming met onderwijs, welzijn, ruimtelijke ordening, sociale zaken en gezondheidszorg zijn wat ons betreft belangrijke kaders voor het toekomstig sport- en beweegbeleid. Een integraal beleid dus, waarbij de activiteiten op verschillende beleidsterreinen elkaar kunnen versterken.

3. Visie

3.1 Inleiding

Het is duidelijk dat ontwikkelingen in de samenleving en op Terschelling er toe leiden dat de gemeente op een andere manier met sport, bewegen en lichamelijke oefening moet en wil omgaan dan in het verleden. Sport en bewegen hebben een aantal belangrijke functies die het voeren van nieuw en uitgebreider beleid legitimeren.

- Sport en bewegen is goed voor de gezondheid en gaat bewegingsarmoede tegen.
- Sport en bewegen werkt positief door in de arbeidsprestaties en geeft afname van ziekteverzuim.
- Sport en bewegen draagt bij aan de leefbaarheid van de Terschellinger samenleving.
- Sport en bewegen brengt integratieprocessen op gang en bevordert participatie van de bevolking in de verenigingen (vrijwilligers, minder validen, ouderen, nieuwe inwoners, toeristen, etc.).
- Sport is een nuttige vorm van vrijetijdsbesteding die zowel actief als passief gedaan kan worden.
- Sport en bewegen levert een bijdrage aan de preventie van vandalisme en criminaliteit.
- Sport en bewegen voedt op; het brengt de beoefenaars normen en waarden, sociale vaardigheden en discipline bij.
- Sport en bewegen biedt de mogelijkheid tot zelfontplooiing en zelfontwikkeling.
- Sport en bewegen levert een bijdrage aan de economie van Terschelling.

3.2 Visie op sport en bewegen

De allereerste verantwoordelijkheid voor sportbeoefening ligt bij de burger zelf. Sport heeft voor de burger 'doelen in zich' (leuk, gezondheid, fitheid, sociale contacten, zelfontplooiing en zelfontwikkeling). Daarnaast heeft de Terschellinger overheid haar eigen verantwoordelijkheden ten aanzien van sport voor de samenleving op Terschelling.

Onder 'sport en bewegen' verstaan we: alle activiteiten waarbij sprake is van spel, bewegen, fysieke uitdaging en wedijver die in georganiseerd en/of ongeorganiseerd verband worden beoefend. De wijze waarop deze activiteiten worden beoefend en beleefd hangt af van persoonlijke aanleg, ambitie en mogelijkheden van de beoefenaren. Veiligheid en betrokkenheid/motivatie van deskundig (bege)leidend kader (vrijwilligers én professionals) staat hierbij hoog in het vaandel.

De visie op sport voor Terschelling luidt als volgt:

'Iedere inwoner en gast van Terschelling kan in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur, op grond van zelf gekozen motieven en op een veilige manier, aan sport en bewegingsactiviteiten van goede kwaliteit deelnemen dan wel daarbij betrokken zijn.'

Om deze visie inhoud en vorm te geven dient aan de volgende randvoorwaarden te worden voldaan:

- In stand houden en realiseren van betaalbare en kwalitatief goede sport- en beweegactiviteiten en voorzieningen in overleg en samenwerking met sportpartners op het eiland.
- Sport- en beweegactiviteiten zoveel mogelijk onderbrengen bij sportverenigingen en organisatoren van sportevenementen.
- Het sportbeleid koppelen aan andere beleidsterreinen zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, ouderenbeleid en subsidiebeleid.
- Benutten van de (natuurlijke) mogelijkheden die het eiland biedt voor sport en bewegen.
- Gebruiken van aansprekende grote sportevenementen voor sportstimulering en -ontwikkeling.
- Monitoren van de gezondheid, het welbevinden en het sport- en beweeggedrag van de burger.

3.3 Rol van de gemeente

Een duidelijke visie, die tegelijkertijd echter wel ruimte laat voor verschillende manieren om aan de invulling ervan te werken. Het maken van heldere keuzes is dus cruciaal, om te voorkomen dat té algemene beleidsregels leiden tot onvoldoende verbetering in de situatie.

Waar in het verleden de gemeente een initiërende rol had in de realisering en het onderhoud, beheer en verhuur van sportaccommodaties, hebben diverse ontwikkelingen er nu toe geleid dat zowel het sportgedrag en het sportaanbod als de rol en taakopvatting van de overheid wijzigt.

De Terschellinger overheid zal zich meer gaan toeleggen op een coördinatiefunctie, waarbij effectiviteit en efficiëntie van handelen centraal staat. De uitvoering van sportbeleid wordt planmatiger en bedrijfsmatiger van karakter, zodat onder andere voor ieder helder wordt welke baten en lasten met sport en bewegen zijn gemoeid.

Meer dan voorheen wordt het accent gelegd op maatschappelijke doelen als participatie, leefbaarheid, integratie, economie en werkgelegenheid. Het traditionele accommodatiebeleid blijft, met daarnaast een integrale aanpak van sportbeleid.

4. Algemene en concrete doelen

Gerelateerd aan de analyse van de huidige situatie en de visie kennen we een viertal beleidsclusters waarop het beleid de komende jaren gericht zal zijn:

1. Sportdeelname en -aanbod.
2. Accommodaties.
3. Verenigingsondersteuning.
4. Samenwerking.

Om resultaten te boeken ten aanzien van deze thema's onderscheiden we een aantal kerntaken en doelstellingen. De doelstellingen zijn onderverdeeld in twee categorieën; algemeen en concreet. Niet alle doelstellingen zijn SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) te formuleren en worden daarom ondergebracht in de categorie algemene doelstellingen. De SMART te formuleren doelstellingen worden ondergebracht in de categorie concrete doelstellingen.

4.1 Kerntaken

- A. Iedere inwoner en gast van Terschelling mogelijkheden bieden tot kennismaken met en continue beoefening van sport -en beweegactiviteiten. Evenals het verhelderen en duidelijk maken van de maatschappelijke betekenis en doelen van sport en bewegen.
- B. Realiseren van een breed en gevarieerd aanbod van sport- en beweegvoorzieningen.
- C. Stimuleren van maatschappelijke participatie door sport en bewegen gericht op aandachtsgroepen (zoals ouderen, minder draagkrachtigen, mensen met een motorische of psychische beperking en kinderen met leerachterstand). Hiertoe zal efficiënt en effectief overleg en samenwerking tussen: sport, welzijn, onderwijs, gezondheids- en ouderenzorg tot stand gebracht en onderhouden moeten worden.
- D. Geven van voorlichting en verstrekken van informatie over sportmogelijkheden op Terschelling.

4.2 Algemene doelstellingen

1. Uitbreiding van een vraaggericht en gevarieerd activiteitenaanbod 'sport en bewegen' voor alle doelgroepen.
2. De jeugd weet de weg naar de sportvereniging te vinden, vindt het daar aantrekkelijk, leuk en 'jongereneigen'.
3. Ook de sporters (groepen en individuen) die buiten verenigingsverband hun sport beoefenen, profiteren.
4. Eilander, maatschappelijke en bedrijfsmatige, organisaties overleggen en werken samen.
5. Er zijn voldoende Terschellingse die zich als vrijwilliger beschikbaar stellen voor de sport en ook bereid zijn daarin te investeren (cursussen ed.)
6. Sportverenigingen en andere aanbieders van sport- en beweegactiviteiten op Terschelling beschikken over voldoende deskundig kader om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen om zo het voortbestaan van de verenigingen te waarborgen.

4.3 Concrete doelstellingen

Aan het begin van het project Wad in Beweging zijn ambitieuze 'smart' doelstellingen gesteld. Gedeeltelijk zijn die verwezenlijkt. Wat niet in de aanvankelijke doelstellingen stond maar wel tot vreugde stemt en hoopgevend is, is dat:

- Betrokkenen bij het project van mening zijn in de projectperiode veel te hebben geleerd.
- Gemeente, sport, onderwijs en welzijn positief staan ten opzichte van continuering van een structurele en planmatige aanpak van sport en bewegen op Terschelling.
- Er een enthousiaste en betrokken werkgroep is ontstaan met een goede samenwerking tussen de partijen.

Omdat niet alle in 2004 gestelde doelen zijn behaald, lijkt het voor de komende jaren dan ook reëel die toen gestelde 'targets' met enige aanpassing aan te houden.

De destijds, in 2004, gestelde doelen zijn dan ook terug te vinden in onderstaand overzicht

Sportdeelname en -aanbod

1. Wegwerken of verminderen van de motorische achterstand bij kinderen zodanig dat doorstroming naar reguliere sportbeoefening mogelijk is.
2. Verhogen van de participatie van jongeren, in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar, bij sport- en beweegactiviteiten. Het gaat hierbij om het betrekken van jeugd bij het versterken en verbeteren van een jeugdeigen en eigentijds sport- en beweegaanbod met aandacht voor algemeen maatschappelijk geldende normen en waarden.
3. Vergroten van de deelname van senioren aan sport- en beweegactiviteiten.
4. Sport en bewegen, in alle redelijkheid, betaalbaar houden voor iedere inwoner van Terschelling.

Accommodaties

5. Optimaliseren van de bezettingsgraad van en de tevredenheid over de sportaccommodaties.
6. Inspelen op nieuwe ontwikkelingen t.a.v. sport en bewegen (golf, jeugdeigen sport en beweegactiviteiten en specifieke accommodaties).

Verenigingsondersteuning

7. Realiseren van een gestroomlijnde verenigingsondersteuningsstructuur.
8. Optimaal ondersteunen van sportverenigingen op organisatorisch en sportspecifiek gebied.
9. Alle verenigingen en andere sport- en beweegaanbieders op het eiland beschikken over voldoende (deskundig) kader en zijn in staat dat ook op peil te houden.

Samenwerking

10. Tot stand brengen en onderhouden van overleg en samenwerking tussen organisaties op het gebied van welzijn, onderwijs, gezondheid en ouderenzorg.

5. Strategie

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de in paragraaf 4.1 geformuleerde kerntaken ingevuld worden en hoe de concrete doelstellingen bereikt worden.

5.1 Kerntaken

- A. *Iedere inwoner en gast van Terschelling mogelijkheden bieden tot kennismaken met en continue beoefening van sport -en beweegactiviteiten. Evenals het verhelderen en duidelijk maken van de maatschappelijke betekenis en doelen van sport en bewegen.*

Sport speelt een belangrijke rol in het leven van inwoners en gasten van Terschelling. In sterke mate geldt dat zeker ook voor jongeren. Sport is in de eerste plaats leuk en biedt plezier en ontspanning. De jeugdparticipatie van jongeren kan en moet omhoog. Jongeren verlaten het eiland over het algemeen op jonge leeftijd en het is dan ook (deels) aan de gemeente om de jeugd tot en met 16 jaar meer te binden aan het eiland. Dat kan met sport en bewegen. Door jongeren in organisatorisch opzicht meer en beter te betrekken bij de sport(vereniging) en door het versterken en verbreden van het bestaande aanbod voor deze doelgroep zal dit indirect gevolgen moeten hebben voor de jongeren na hun 15de levensjaar. De relatie met het onderwijs is hierin essentieel.

Sport draagt bij aan een actieve leefstijl en het vergroot de maatschappelijke betrokkenheid tussen mensen. Dat pleit voor een hoge deelname aan de sport zelf, maar ook voor een grote bijdrage aan de organisatie rondom het sport- en beweegaanbod. Het werven en binden van vrijwilligers door het aantrekkelijk maken van de sportcultuur staat dan ook hoog in het vaandel van de gemeente. Het maatschappelijke belang van sport en bewegen doet in toenemende mate een beroep op de inzet van verenigingen. Veel verenigingen willen dat ook en zien er ook de kansen van in, maar het kan tegelijkertijd problemen opleveren omdat verenigingen nu al moeite hebben hun dagelijkse functioneren rond te krijgen. Ondersteuning vanuit de gemeente op het gebied van vrijwilligersbeleid, wet- en regelgeving en doelgroepenbeleid is dus zeer gewenst. Een digitaal sportservicepunt zou in eerste instantie al een flinke stap in de goede richting kunnen betekenen. Dat kan zowel een informatieve als een promotionele meerwaarde hebben. Een uitgebreider verenigingsondersteuningsaanbod, bij voorkeur in samenwerking met andere organisaties, zoals sportbonden, provinciale sportraad of de andere Waddeneilanden cq buurtgemeentes, kan een zeer positieve uitwerking hebben op het verenigingsleven. In het kader van een betere gemeentelijke coördinatie op het gebied van sport en bewegen zal het subsidiebeleid, analoog aan de wijze waarop de landelijke overheid dat aanpakt, meer outputgericht opgezet moeten worden.

Een goed beweeg- en sportaanbod kan beter tot stand gebracht worden, wanneer alle betrokken partijen tot een succesvolle samenwerking kunnen komen. De gemeente gaat stimuleren dat die samenwerking er komt, ook binnen de gemeente zelf. Voor het optimaliseren van de maatschappelijke waarde van sport zal de gemeente meer een coördinerende rol op zich nemen. Dit betekent dat zij nadrukkelijk initiatieven neemt, als een soort 'makelaar' mensen, organisaties en ideeën bij elkaar brengt en gewenste ontwikkelingen aanmoedigt. Voor de implementatie van de beleidsnota in het algemeen en het optimaliseren van de maatschappelijke waarde in het bijzonder krijgt de sport binnen de gemeente een minder sectoraal karakter. Het raakt vervlochten met andere beleidsterreinen, met name welzijn, onderwijs, ruimtelijke ontwikkeling en sociale zaken.

B. Realiseren van een breed en gevarieerd aanbod van sport- en beweegvoorzieningen.

Naast het zorgdragen voor een goed sport- en beweegaanbod is ook van belang dat de voorzieningen en accommodaties van een kwalitatief hoog niveau zijn. Het belangrijkste vertrekpunt van het sportaccommodatiebeleid is de vaststelling dat accommodaties aan moeten sluiten bij het sportbeleid in de gemeente. Sportaccommodaties moeten voor iedereen toegankelijk zijn en een veilig gevoel geven bij de gebruikers. In principe geldt dat de gebruiker betaalt, maar omdat de gemeente niet wil dat sporten te duur wordt, wordt de sport met subsidies betaalbaar gehouden. Centraal in het sportaccommodatiebeleid staan dan ook toegankelijkheid, optimalisering, kwaliteit (waaronder multifunctionaliteit) en bundeling. Omdat Terschelling beschikt over goede sportaccommodaties die goed verspreid zijn over het eiland, ligt de komende jaren de focus vooral op het optimaliseren van de bezettingsgraad en tevredenheid over het gebruik. Belangrijk is ook dat de gemeente inspeelt op veranderende en nieuwe ontwikkelingen t.a.v. sport en bewegen. Zo lijkt de aantrekkelijkheid van het eiland voor de toerist, maar zeker ook voor de bewoners zelf, verhoogd te kunnen worden met bv. de realisatie van een golfbaan, sporthal en eigentijdse accommodaties voor de beoefening van sport en bewegen voor jongeren.

C. Stimuleren van maatschappelijke participatie door sport en bewegen gericht op aandachtsgroepen (zoals ouderen, minder draagkrachtigen, mensen met een motorische of psychische beperking en kinderen met leerachterstand). Hiertoe zal efficiënt en effectief overleg en samenwerking tussen: sport, welzijn, onderwijs, gezondheids- en ouderenzorg tot stand gebracht en onderhouden moeten worden.

In het kader van de sinds 1 januari 2007 van kracht zijnde Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vinden we het van belang mensen zoveel mogelijk zelfstandig te laten functioneren en sociaal te laten participeren. Het wegwerken van (motorische) achterstanden bij jonge kinderen om ze daarna door te laten stromen naar de reguliere sportbeoefening is daar een voorbeeld van. Maar het gaat ook aandachtsgroepen als ouderen, minder draagkrachtigen en mensen met een beperking. Sport en bewegen bieden in ieder geval prima mogelijkheden om maatschappelijk te participeren, want het heeft aspecten van ontmoeting, sociale samenhang, gezonde leefstijl en leefbaarheid in zich. Sport- en beweegaanbieders kunnen hierop inspelen door samenwerking te zoeken met welzijns-, zorg- en dorp/buurtorganisaties. Binnen de sport zijn er immers mogelijkheden voor intersectorale samenwerking in de zogenaamde BOS (Buurt-Onderwijs-Sport)-projecten, specifiek gericht op jeugd. Met een BOS-project kan de gemeente met financiële steun van het Ministerie van VWS een goede start maken met de eerste twee 'prestatievelden' van de WMO: 'bevorderen van de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten' en 'op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met opgroei problemen en ouders die kampen met opvoedingsproblemen'. Ook voor de uitvoering van deze kerntaak is het aangaan en onderhouden van daadkrachtige samenwerkingsverbanden van essentieel belang.

De 'Impuls Brede School' biedt perspectief op het gebied van samenwerking tussen sport en onderwijs: met combinatiefunctionarissen die gedeeltelijk op school en gedeeltelijk bij de sportvereniging actief zijn, kan de link tussen verenigingen en jeugd relatief eenvoudig gemaakt worden. Bovendien biedt het wellicht uitkomst voor zowel scholen, die beter in staat zullen zijn bewegingsonderwijs te bieden, als voor verenigingen, die een handvat geboden kan worden in de problematiek rondom het beschikbare (technisch) kader.

D. Geven van voorlichting en verstrekken van informatie over sportmogelijkheden op Terschelling.

Het verbreden en verbeteren van het sport- en beweegaanbod alleen is niet voldoende, bewoners en toeristen zal de weg gewezen moeten worden naar het aanbod. Waar kunnen mensen terecht, voor welke doelgroep is het aanbod bedoeld, wat zijn de kosten en wat zijn de mogelijkheden?

5.2 Concrete doelstellingen vertaald naar doelgroepen

Sportdeelname en -aanbod

1. Wegwerken of verminderen van de motorische achterstand bij kinderen zodanig dat doorstroming naar reguliere sportbeoefening mogelijk is.

Doelgroep: kinderen van 4 tot en met 12 jaar, met een gebleken motorische achterstand.

Resultaten:

- De vakleerkracht LO en de groepsleerkrachten in het basisonderwijs zijn in staat vroegtijdig een motorische achterstand bij hun leerlingen te onderkennen en daar adequaat naar te handelen. Continuering en uitbreiding van de tijdens Wad In Beweging gestarte Motorisch Remedial Teaching is dan ook zeer gewenst. ('sluitende aanpak')

2. Verhogen van de participatie van jongeren, in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar, bij sport- en beweegactiviteiten. Het gaat hierbij om het betrekken van jeugd bij het versterken en verbeteren van een jeugdeigen en eigentijds sport- en beweegaanbod met aandacht voor algemeen maatschappelijk geldende normen en waarden.

Doelgroep: jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar

Resultaten:

- Alle verenigingen/organisaties die jeugd tot hun doelgroep rekenen hebben jongeren die zowel sporttechnische als bestuurlijk/organisatorische taken verrichten.
- Door het naar het eiland halen van deskundigen en daartoe geëigende organisaties, wordt jongeren de gelegenheid geboden deel te nemen aan op hen afgestemde trainingen/scholingen op zowel sporttechnisch, begeleidend als bestuurlijk gebied.
- Er zijn, waarneembaar, meer jongeren die zich verantwoordelijk en betrokken voelen bij sport en bewegen op het eiland.
- VMBO-leerlingen lopen maatschappelijke stages in de sportsector.

3. Vergroten van de deelname van senioren aan sport- en beweegactiviteiten.

Doelgroep: alle bewoners van Terschelling van 40 jaar en ouder.

Resultaten:

- 50% van alle inwoners van Terschelling voldoet aan de Nationale Norm Gezond Bewegen.
- Alle op Terschelling aanwezige senioren op Terschelling zijn in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van het voor hen geldende sport- en beweegaanbod.

4. Sport en bewegen, in alle redelijkheid, betaalbaar houden voor iedere inwoner van Terschelling.

Doelgroep: alle Terschellinger sporters.

Resultaten:

- De door de gemeente gehanteerde tarieven voor de sportaccommodaties leiden niet tot uitval van sportdeelname.
- Bijdragen in kosten van sportbeoefening voor hen die daarvoor niet de financiële middelen kunnen opbrengen.

Accommodaties

5. Optimaliseren van de bezettingsgraad van en de tevredenheid over de sportaccommodaties.

Doelgroep: gebruikers van de sportaccommodaties.

Resultaten:

- De teruggang in de bezettingsgraad van de sportzalen (in 2008 bedraagt deze 13,2 %) is een halt toegeroepen en waar mogelijk verhoogd.
- 75 % van de sporters is tevreden over de kwaliteit en de toegankelijkheid van de accommodaties.
- Er is inzicht in nieuwe eigentijdse en marktconforme spel- en sportaccommodaties.
- Het college wil voor de langere termijn een volwaardige sporthal nastreven.

6. Inspelen op nieuwe ontwikkelingen t.a.v. sport en bewegen (golf, jeugdeigen sport en beweegactiviteiten en specifieke accommodaties).

Doelgroep: alle potentiële gebruikers van de hiervoor genoemde voorzieningen.

Resultaten:

- De Terschellinger sportsector is op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen.
- Realisatie van voorziening(en).

Verenigingsondersteuning

7. Realiseren van een gestroomlijnde verenigingsondersteuningsstructuur.

Doelgroep: huidig en toekomstig bestuurlijk, sporttechnisch en beweegkader van sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders op Terschelling.

Resultaten:

- Er is één aanspreekpunt voor sportverenigingen op Terschelling.
- Er is een operationeel Sport Servicepunt Terschelling (bundeling van initiatieven en krachten van alle sport- en beweegaanbieders op het eiland).

8. Optimaal ondersteunen van sportverenigingen op organisatorisch en sportspecifiek gebied.
9. Alle verenigingen en andere sport- en beweegaanbieders op het eiland beschikken over voldoende (deskundig) kader en zijn in staat dat ook op peil te houden.

Doelgroep: huidig en toekomstig bestuurlijk, sporttechnisch en beweegkader van sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders op Terschelling.

Resultaten:

- 75 tot 80 % van de sport- en beweegaanbieders beschikt over voldoende geschikt kader voor het uitvoeren van sporttechnische, (bege)leidende en bestuurlijke taken.

- Vrijwilligers bij sport- en beweegaanbieders zijn in de gelegenheid gesteld trainingen en cursussen te volgen ter verkrijging en/of verbetering van sporttechnische, (bege)leidende en bestuurlijk/organisatorische vaardigheden.
- Structureel ingebedde organisatie van thema-avonden op het gebied van door verenigingen aangedragen onderwerpen.
- Met succes geboden ondersteuningstrajecten op maat aan verenigingen die dat wensen.
- In de beleidsperiode 2010-2014 heeft 80% van de verenigingen gebruik gemaakt van de aangeboden cursus- en trainingsmogelijkheden.

Samenwerking

10. Tot stand brengen en onderhouden van overleg en samenwerking tussen organisaties op het gebied van welzijn, onderwijs, gezondheid en ouderenzorg.

Doelgroep: organisaties die activiteiten aanbieden op het gebied van sport en bewegen alsmede organisaties op Terschelling die raakvlakken met sport en bewegen hebben.

Resultaten:

- Versterking van de samenwerkingsgraad tussen alle bij sport- en bewegen betrokkenen en belanghebbenden.
- Een operationeel sportservicepunt Terschelling, waarin alle krachten van de verschillende belanghebbenden zijn gebundeld (sport, zorg, gezondheid, welzijn, onderwijs en toerisme).

6. Planning, organisatie en financiën

In de vorige hoofdstukken zijn we via landelijke en lokale ontwikkelingen op Terschelling terecht gekomen bij een gemeentelijke visie op sport en bewegen. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de formulering van de rol van de gemeente en de doelen die daarbij passen. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de gemeente dat beleid en die doelen concreet wil invullen de komende jaren. Welke acties vloeien voort uit de geformuleerde kerntaken?

6.1 Planning en evaluatie

Aan de verschillende doelstellingen zal de komende periode gewerkt worden. De vier kerntaken kunnen in een stappenplan worden opgepakt en uitgevoerd. De activiteiten in het stappenplan zijn op basis van relevantie en praktische uitvoerbaarheid onderverdeeld in een drietal fasen (programma's). Dit stappenplan dient beschouwd te worden als voorzet voor diegenen die zich de komende tijd bezig gaan houden met de uitvoering van de in deze notitie genoemde uitgangspunten.

Fase/programma 1: bouwen en verkennen

- Het doen verrichten van een zgn. 0-meting, teneinde te achterhalen hoe het gesteld is met de sport- en beweegparticipatie van de inwoners van Terschelling.
- In werking stellen van een breed samenwerkingsverband 'Sport en bewegen Terschelling' (met als basis de werkgroep 'Wad In Beweging') tussen de sport, welzijn, onderwijs, ouderenzorg, gezondheid en bedrijfsleven.
- Uitbreiden en formaliseren van de werkgroep Wad in Beweging tot een breed samenwerkingsverband; Sport en Beweging Terschelling, waarbij samenstelling, takenpakket, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, beschikbaar budget en werkwijze nader omschreven en vastgesteld worden. De vernieuwde werkgroep zal dan, samen met een aangestelde professional, onder de nieuwe naam 'Sportservicepunt Terschelling' verder gaan functioneren.
- Vaststellen en benoemen van de coördinatiefunctie van de gemeente en het daaraan beschikbaar stellen van professionele ambtelijke inzet en beschikbare uren.
- In overleg en in samenwerking met Sport Fryslân aanstelling/detachering van een professionele medewerker verantwoordelijk voor de leiding, programmering en uitvoering van activiteiten van het sportservicepunt.
- Onderzoeken van mogelijkheden ten aanzien van een duale aanstelling.
- Oriëntatie op de door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en het Nationaal Actieplan Sport en Beweging (NASB) geboden kansen ten aanzien van sport en bewegen op Terschelling.
- Inzetten van een notitie, nieuwsbrief en/of andere media om de Terschellingse op informatieve wijze op de hoogte te brengen van het sportbeleid Terschelling 'nieuwe stijl'.

Fase /programma 2: versterken bestaande aanbod

- Voorbereiding en uitvoering van een project 'vinden en binden' (werving en behoud van vrijwilligers).
- Opzetten van een programma deskundigheidsbevordering voor bestuurders, technisch en verzorgend kader en begeleiders.
- Starten met uitvoering programma deskundigheidsbevordering.
- Programmering + uitvoering 'themabijeenkomsten'.

- Opstellen programma's stimulerend tot sport en bewegen voor jongeren en senioren (55+) + starten met (gedeeltelijke) uitvoering.
- Continuering en uitbreiding MRT.
- Vervolgactiviteiten WhoZnext en verdere invulling jongerenparticipatie.
- Voortzetting en uitbreiding schoolsportprogramma (BO en VMBO).
- Programma kennismakingsactiviteiten nieuwe sport en beweegvormen.
- Samenwerking zoeken en aangaan met onderwijsinstellingen (ALO/CIOS/scholengemeenschap Harlingen/Maritiem instituut Willem Barentsz).
- Samenwerking zoeken en aangaan met de particuliere aanbieders van sportactiviteiten zoals de outdoorbedrijven.

Fase/programma 3: vernieuwing van aanbod

- Voortzetting + eventuele uitbreiding programma's fase 2.
- Project 'normen en waarden bij sport en bewegen'.
- Start project digitale ondersteuning.
- Programma ouderparticipatie bij sport en bewegen.
- Realisatie van jeugdeigen beweeg- en sportvoorzieningen.
- Kwaliteitsverbetering van sportaccommodaties.
- Introductie nieuwe sporten/beweegactiviteiten + realisatie daarbij horende faciliteiten cq accommodaties (bijv. golfbaan).

Per beleidsperiode zal een evaluatie van het gevoerde beleid gehouden worden. Veranderende inzichten of wetgeving komen hierbij aan de orde. Het college en de gemeenteraad zullen hierover elke vier jaar geïnformeerd worden.

6.2 Informatie & monitoring en communicatiestructuur

6.2.1 Informatie & monitoring

Om beleid te kunnen voorbereiden, uitvoeren en evalueren is informatie nodig: 'meten is weten'. Niet alle benodigde informatie is nu al voorhanden en bovendien goed toegankelijk. Door aandacht te geven aan structureel onderzoek kan meer en meer specifiek beleid worden gevoerd op de karakteristiek van Terschelling.

Voor het evalueren en monitoren van het sportbeleid op Terschelling is een sportmonitor nodig die zich zowel richt op (nog niet) sporters als sportaanbieders. De monitor wordt periodiek om de vier jaar herhaald. De monitor moet inzicht geven in zaken als: Sportdeelname (totaal, per dorp en per doelgroep).

- Motieven voor niet-deelname en uitval/uitstroom van sporters.
- Ambities en problemen van sportaanbiedende organisaties.
- Behoeften en verwachtingen van sportaanbiedende organisaties.

In de afgelopen jaren is het sportbeleid over het algemeen niet expliciet geëvalueerd. Er bestaat daardoor onvoldoende zicht op de effecten van het beleid. Deze nota kiest voor een hoog ambitieniveau op relatief nieuwe terreinen zoals sportstimulering en verenigingsondersteuning. Is in de eerste jaren op die terreinen een effectmeting nog niet direct mogelijk, dan zal het accent komen te liggen op een procesmeting.

6.2.2 *Communicatiestructuur*

Bij de uitvoering van een ambitieuze beleidsnota sport en bewegen is een goede communicatie tussen de verschillende betrokken partijen van essentieel belang. Vanuit een verschillende taak, rol en verantwoordelijkheid is het streven om op een zo efficiënt mogelijke wijze de communicatiestructuur in te richten en uiteraard ook in te vullen. De belangrijkste organisaties voor de uitvoering van de sportnota zijn:

- De sportverenigingen als aanbieders van sport.
- Sportservicepunt Terschelling, als belangenbehartiger van de sportverenigingen.
- De gemeente als eindverantwoordelijke van het sportbeleid en eigenaar van de accommodaties.

6.3 **Organisatie**

Om het bovenstaande werkelijk te kunnen effectueren is het gewenst en noodzakelijk dat er één professioneel aanspreekpunt komt dat de regiefunctie voor sport en bewegen op Terschelling vervult. De gemeente lijkt zeer gebaat bij de aanstelling van een duale functionaris. Een dergelijke baan maakt het mogelijk zowel in het onderwijs als de sport te werken. Sport kan op die manier sterker binnen de school verankerd worden en de sportvereniging krijgt de gelegenheid te professionaliseren. Een dergelijke fulltime functie maakt het ook aantrekkelijk voor een enthousiaste en jonge professional domicilie op Terschelling te zoeken. Er komen vanaf 2008 2.500 'combinatiefuncties' beschikbaar, in eerste instantie nog slechts voor de grote gemeenten in Nederland. De Waddeneilanden willen zich daar echter nu al sterk voor gaan maken.

Om de genoemde doelstellingen en de daarbij aangegeven kerntaken te realiseren kiest de gemeente voor het volgende groei(organisatie)model:

- Aanstelling (en/of uitbreiding van uren) van een beleidsambtenaar sport en bewegen voor 0.2 fte bij de afdeling sport voor de beoogde coördinatiefunctie van de gemeente voor sport en bewegen.
- Duale aanstelling van een professional die werkzaam is in bijvoorbeeld het onderwijs (lichamelijke opvoeding) en een, in samenwerking met Sport Fryslân, op te richten; 'Servicepunt Sport en Bewegen Terschelling' (SSBT).
- Programma opstellen voor sport en bewegen in samenwerking met vertegenwoordigers van aanleunende beleidsterreinen.
- Uitvoeren, monitoren en evalueren van programma.

6.3.1. *Randvoorwaarden*

Om aan het 'Sport- en beweegbeleid Terschelling nieuwe stijl' invulling te kunnen geven is het van belang vast te stellen aan welke randvoorwaarden dient te worden voldaan:

- Constructief overleg tussen gemeente en alle met sport, bewegen, gezondheid en welzijn gerelateerde organisaties en instellingen op Terschelling, leidend tot een meerjarige samenwerkingsregeling en een verdeling van activiteiten en werkzaamheden tussen gemeente en het op te richten 'Sportservicepunt Terschelling' (formeel overleg- en uitvoeringsorgaan: werkgroep Wad in Beweging nieuwe stijl).
- Een professionele en bedrijfsmatige aanpak.
- Een, in redelijkheid, meer kostendekkende exploitatie.
- Voldoende faciliteiten (huisvesting, personeel, materialen).
- Daar waar gewenst, effectief en efficiënt in samenwerking met één of meerdere Waddeneilanden en/of buurgemeenten.

6.3.2. *Formatieplaatsen*

In het ideaalplaatje bedraagt het aantal formatieplaatsen dat is gemoeid bij de uitvoering van Sport en Bewegingbeleid Terschelling 'nieuwe stijl':

0.2 fte Coördinatie/spilfunctie sport- en bewegingbeleid gemeente Terschelling.

0.5 fte Sport- en bewegingmanager sportservicepunt Terschelling (in combinatie met bijvoorbeeld het onderwijs en/of het zwembad en/of de recreatiesector valt hier wellicht een volledige baan van te maken).

0.5 fte Beheer en onderhoud sportaccommodaties.

In dit model is ruimte voor 1,2 fte's. Daarnaast blijft uiteraard de inbreng van de vrijwilligers bestaan die in dit kader niet is gekwalificeerd. Tijdens de in de voorbereiding gehouden bijeenkomst met het veld is aangegeven dat de weg van de geleidelijkheid moet worden gevolgd. In het begin niet te veel hooi op onze vork nemen. Hou het behapbaar. Naar behoefte de personele invulling eventueel laten toenemen.

De functiebeschrijving van de 'sport- en bewegingmanager' van Sportservicepunt Terschelling willen we als volgt definiëren:

- Programma-uitvoerder; gericht op het samenstellen, organiseren en aanbieden van lessen, trainingen, cursussen en programma's op het gebied van sport, bewegen en sportief recreëren voor een diversiteit aan doelgroepen.
- Ondersteuningsfunctie: gericht op het versterken van de organisatie, 'bedrijfsvoering' en professionalisering van sportverenigingen en andere aan sport en bewegen gerelateerde organisaties en instellingen.
- Organisator van samenwerking tussen sport, onderwijs, welzijn, gezondheid, natuur, cultuur en bedrijfsleven op het eiland. Het gaat hier om de rol van 'bruggenbouwer'; een katalysator/inspirator van samenwerking tussen verenigingen en instellingen van de genoemde sectoren.

Hoe de functie er uiteindelijk ook uit zal gaan zien; de combinatiefunctionaris/sport- en bewegingmanager moet een baan krijgen die leuk, uitdagend, interessant en boeiend is en hem/haar voor meerdere jaren aan Terschelling bindt.

6.4 Financiële vertaling

Om de in deze nota voorgenomen plannen de komende jaren te kunnen realiseren, is uiteraard geld nodig. Een nieuwe, professionele medewerker en specifieke bewegingprogramma's zullen de komende jaren de meeste investeringen vergen. Het financieel kader is in eerste instantie het reguliere budget dat de afgelopen jaren ook voor de sportsector beschikbaar was. Binnen dit budget kan een gedeelte van de doelstelling worden verwezenlijkt. De integrale aanpak maakt het mogelijk de sportsector ook vanuit andere beleidsterreinen te financieren.

6.4.1 *Investeringen*

De investeringen die we als gemeente Terschelling in de geformuleerd ideale opzet moet maken hebben vooral betrekking op:

- De aanstelling en tewerkstelling van professionele medewerkers (sport- en bewegingmanager, uitbreiding ambtelijke inzet beheer en onderhoud accommodaties).	€ 40.000 p/j
- Opstarten en uitvoeren van sport- en bewegingprogramma's en projecten.	€ 25.000 p/j
- Inhuren van externen voor onder andere deskundigheidsbevordering en incidentele activiteiten en clinics.	€ 4.000 p/j

- Huisvesting, transport en materialen. € 5.000 p/j
- Bouw en inrichting van nieuwe kleinschalige sportvoorzieningen. pm
- Aanleg golfbaan. pm

6.4.2 *Mogelijke financieringsbronnen*

Mogelijke financieringsbronnen die we als gemeente kunnen aanboren zijn:

- Gemeente: sport, welzijn, WMO, onderwijs, ouderenzorg, toerisme en recreatie.
- Bedrijfsleven.
- Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB).
- Combinatiefunctionarissen via de regeling Impuls Brede Scholen.

Door de meer beleidsmatige aanpak en de hiermee samenhangende fte's is Terschelling ten eerst beter in staat op de hoogte te blijven van de verschillende financieringsmogelijkheden en ten tweede beter toegerust deze mogelijkheden ook daadwerkelijk aan te boren.

7. Conclusies

Sport en bewegen neemt op Terschelling een belangrijke plaats in binnen het maatschappelijk leven. Ook in het verleden heeft de gemeente zich altijd ingezet voor de facilitering en subsidiëring van sport- en beweegactiviteiten. Er is dan ook een stevige basis aanwezig. Er is een ruim aanbod van sport- en beweegmogelijkheden met veel variatie en ook de natuurlijke omgeving biedt veel gelegenheid tot het beoefenen van sport- en beweegactiviteiten. Daarbij heeft Terschelling de beschikking over ruim voldoende goede accommodaties voor sport en bewegen.

Deze nota vormt een leidraad voor sport- en beweegbeleid in de toekomst. Het, medio 2009, af te ronden project 'Wad In Beweging' heeft aan de basis gelegen van de in deze nota ontwikkelde uitgangspunten, doelen, plannen en ideeën.

De nota geeft ambities en toekomstig handelen weer. Het gaat in deze notitie om een visie op hoofdlijnen en niet om een uitgewerkt actieplan. Wèl vormt de nota de basis voor de uitwerking van het beleid. Concrete acties zullen moeten worden opgezet en uitgevoerd in samenwerking met betrokken en belanghebbende organisaties en personen.

De gemeente Terschelling is van mening dat sport en bewegen, in eerste instantie, zelforganiserend dient te zijn, en ziet voor zichzelf een rol weggelegd die anders is dan de laatste jaren gebruikelijk was. Niet alleen voorwaardenscheppend en ondersteunend, maar ook meer en meer als coördinator, spil en stimulator. Want, zoals al eerder aangegeven, speelt sport en bewegen niet alleen een belangrijke rol in de Terschellinger samenleving, maar is het ook van belang voor de economie van het Eiland ('eilandmarketing'). Een zekere vorm van professionalisering lijkt dan ook noodzakelijk, evenals een uitbreiding van de huidige inzet aan ambtelijke, ondersteunende en sporttechnische menskracht.

Als gemeente onderkennen we volop de maatschappelijke en intrinsieke waarde van sport en bewegen. De ontwikkeling van sport en bewegen staat met deze notitie op bestuurlijk en organisatorisch vlak op de 'agenda' en duidelijk is dat samenwerking en 'binding' essentiële hulpmiddelen worden. Ook duidelijk is dat de grootste uitdagingen liggen in het: meer denken en doen vanuit de 'markt'/de vraag van inwoners en toeristen, het werken aan kennis en capaciteiten en het voorkomen van vrijblijvendheid.

Uiteindelijk streven we er naar meer Terschellingers hun leven lang te laten sporten en bewegen.

Dat gaan we doen door:

- Haalbare en realistische doelen te stellen. In het besef dat de gemeente Terschelling enigszins beperkt is in haar mogelijkheden (verhoudingsgewijs gering inwonersaantal, geografische ligging, financiën, menskracht ed.).
- Te kiezen voor een structurele, planmatige, ondernemende en professionele aanpak.
- Ons bewust te zijn dat sport en bewegen gedragen wordt en kan bestaan dankzij de inzet van vrijwilligers.
- Te zoeken naar en te vragen om hulp, ondersteuning en samenwerking.
- Draagvlak bij de bevolking van Terschelling te genereren.
- Samen te werken aan: **samenhangend, inspirerend en interactief** sportbeleid.